

Uskok je objavio nove nalaze o otpadu u Benkovcu i Gospiću – u benkovačkom slučaju pronađena je mikroplastika i izvan granica odlagališta, dok je za Gospić zaključeno da su PFAS spojevi, poznati i kao vječne kemikalije, prisutni u koncentraciji nižoj nego na sličnim odlagalištima u svijetu.

Uskok navodi da je podatke objavio zbog opravdanog interesa javnosti, iako je kazneni postupak koji se vodi protiv više osoba zbog nelegalnog odlaganja otpada, odnosno više kaznenih djela protiv okoliša i gospodarstva nejavan.

Omogućen je uvid u nalaz i mišljenje vještaka zaštite okoliša za lokaciju kompleksa bivšeg kamenoloma u Benkovačkom Selu, Kukalj i dopunu tog nalaza, sačinjenih od strane Geotehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te u mišljenje Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) o prisutnosti i koncentraciji PFAS spojeva u otpadu za lokaciju Gospić, Bilajska 50.

HZJZ: Izmjerene razine PFAS-a u Gospiću niže od globalnog prosjeka

Iz nalaza HZJZ-a proizlazi da su opasne sintetske tvari pronađene u otpadu, ali i u podzemnim vodama, no izmjerene razine znatno su niže od globalnih prosjeka i ne ukazuju na dramatičnu ugrozu.

Laboratorijski nalazi pokazuju da je u uzorcima otpada prisutno šest vrsta PFAS spojeva, pri čemu je najveća ukupna koncentracija zabilježena u jednom uzorku iznosi 6,17 mikrograma po kilogramu suhe tvari. Najzastupljeniji spoj u svim uzorcima otpada jest perfluorobutan sulfonska kiselina, iza koje po zastupljenosti slijedi perfluoroheksanska kiselina.

Stručni tim HZJZ-a zaključuje kako se izmjerene vrijednosti u Gospiću nalaze u znatno nižem rasponu u usporedbi s razinama zagađenja koje se redovito bilježe uz slična odlagališta otpada u svijetu.

"Koncentracije utvrđene u podzemnim vodama na piezometrima oko ilegalnog odlagališta u Bilajskoj 50 Gospić nalaze se u nižem rasponu u odnosu na tipične razine zagađenja zabilježene za podzemne vode u blizini odlagališta", ističe HZJZ.

Otpad u bivšem kamenolomu kod Benkovca truje okoliš mikroplastikom

U slučaju ilegalnog odlagališta u bivšem kamenolomu u Benkovačkom Selu stručnjaci Geotehničkog fakulteta zaključili su da je jedini način da se zaustavi daljnje širenje mikroplastike u krški sustav potpuna i cjelovita sanacija odlagališta te hitno uklanjanje svog nezakonito odloženog otpada s te lokacije.

Stručni tim vještaka potvrdio je da otpad koji je od prosinca 2023. do ožujka 2024. dovožen kod Benkovca i potom prekrivan slojevima zemlje i kamena, intenzivno otpušta sekundarnu mikroplastiku. Osim toga zabilježene su i povišene koncentracije bakra, olova i cinka.

Vještaci su procijenili su da se na lokaciji nalazi najmanje 6427 tona otpada, koji se nalazi na površini većoj od 3600 četvornih metara, a zakopan je na najmanje 4,2 metra dubine.

Laboratorijska analiza otkrila je iznimno visoku prisutnost polimernih fragmenata, folija i sintetičkih vlakana s jasnim znakovima mehaničkog trošenja i raspadanja. Čestice mikroplastike i sintetičkih vlakana identificirane i na lokacijama udaljenima 20 do 30 metara od ruba odlagališta.

Širenje mikroplastike vjetrom i oborinskim vodama

Vještaci upozoravaju da se opasne čestice iz otpada aktivno šire u okolni prostor primarno strujanjem zraka i ispiranjem oborinskim vodama.

Prevladavajući vjetrovi s jugozapada prenose lakše čestice i vlakna prema sjeveroistoku, dok oborinske vode s viših dijelova nasutog otpada sapiru mikroplastiku i talože je na nižim dijelovima terena.

Iako prirodne stijenske barijere na kamenolomu dijelom blokiraju izravno širenje vjetrom prema udaljenijim točkama, priroda krškog terena iznimno je ranjiva jer pukotinska propusnost stijena omogućava vodama da čestice mikroplastike potiskuju dublje u podzemlje.

U zaključku stručnog mišljenja naglašava se da je nastala promjena u okolišu dugotrajnog karaktera s obzirom na to da se plastični materijali u prirodnim uvjetima iznimno sporo razgrađuju.

Uskok istragu pokrenuo lani, proširio u ožujku 2026.

I ovi su dokumenti sastavljeni po nalogu Uskoka koji je u veljači prošle godine zbog ilegalnog otpada pokrenuo istragu protiv bračnog para Josipa i Monike Šincek te još osam osoba i četiri tvrtke.

U ožujku ove godine Uskok je proširio istragu protiv bračnog para Šincek i njihovih suokrivljenika te pokrenuo istragu protiv još trojice hrvatskih državljana koje sumnjiče za teška kaznena djela protiv okoliša ilegalnim odlaganjem opasnog otpada.

Prema sumnjama istražitelja, skupina je organizirala uvoz mljevenog plastičnog i drugog mješovitog otpada iz Slovenije i Italije, kao i preuzimanje medicinskog i drugog otpada iz Hrvatske, koji je potom nezakonito zakopavan ili ostavljan na otvorenom u Varaždinu, Gospiću i Benkovcu.

Uskok je u ponedjeljak, dva dana nakon prosvjeda koji je pod nazivom "Hodaj za liku, hodaj za Hrvatsku" na središnjem zagrebačkom trgu okupio više desetaka tisuća ljudi, objavio rezultate vještačenja i analize koji su potvrdili da odloženi otpad u Varaždinu, sve dok ostaje na toj lokaciji, trajno opterećuje okoliš, dok je divlje odlagalište u Divoselu kod Gospića zagađilo lokalne podzemne vode mikroplastikom. (Hina)

USKOK objavio nova vještačenja o otpadu u Benkovcu i Gospiću

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Srijeda, 09 Rujan 2026 11:07

Objavljeno: Srijeda, 09 Rujan 2026 10:47

